

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

110-de jaargang no. 6

november-december 2010

FEESTVREUGDE KUN JE NIET KOPEN

De komende weken worden wij weer overspoeld met reclame. De maand december was van oudsher de maand van feestvreugde en van bezinning. Maar hij is tegenwoordig ook de maand waarin de consumentenbestedingen een top bereiken. Dus proberen middenstand en grootwinkelbedrijven, van poelier tot juwelier, van speelgoedzaak tot drankzaak een graantje mee te pikken van de extra bestedingen in het kader van Sinterklaas, Kerstmis en Oudjaar.

Reclame probeert mensen te bewegen tot het doen van aankopen die zij oorspronkelijk niet van plan waren, probeert koopdrang op te wekken. Het publiek wordt daartoe bestookt met een geraffineerd mengsel van zakelijke en gevoelsmatige argumenten. Zo probeert de reclame mensen te overtuigen dat juist het geadverteerde product het meest zal bijdragen aan de sfeer en de feestvreugde. Daarmee trekt de reclame de vreugde in de materiële sfeer.

De alcoholbranche laat zich daarbij niet onbetuigd. De laatste anderhalve maand van het jaar is het alcoholgehalte van de reclame duidelijk verhoogd. De alcoholreclame tracht het publiek te doen geloven dat alcohol de feestvreugde zal verhogen. Ja dat die feestvreugde niet compleet is zonder de betreffende drank. Alcoholreclame behoort tot de top wat betreft het verkopen van illusies.

De alcoholreclame toont ons een samengaan van alcoholgebruik en de aanwezigheid van een feestelijke sfeer. Daardoor wekt zij de illusie dat die twee onverbrekkelijk met elkaar verbonden zijn. Dat kan mensen die zich helemaal niet feestelijk voelen in de verleiding brengen om te proberen kunstmatig feestvreugde op te wekken met behulp van een drankje.

In eerste instantie lijkt een dergelijke poging te slagen. Want alcohol werkt verdovend. Gevoelens van pijn en verdriet worden ook verdoofd. Daardoor voelt men zich wat beter. Maar het blijft sukkelen. Op de achtergrond blijven pijn en verdriet aanwezig, en als de alcohol is uitgewerkt komen zij weer in volle omvang terug.

Echt diepe, intense vreugde kan nooit uit de fles komen. Alcohol blijft een vluchtmiddel of troostmiddel dat aan de werkelijke situatie niets verandert. Wie alcohol daarvoor gaat gebruiken, loopt een verhoogd risico om verslaafd te raken.

Alcohol kan wel feestvreugde vernietigen. De wijnreclame spreekt graag over een "goed glas wijn". Maar er bestaat ook een "slecht glas wijn". De wijn daarin komt uit dezelfde fles als die van het goede glas. Voor andere dranken geldt iets soortgelijks. Die slechte drank is de oorzaak van tenminste één derde van alle huiselijk geweld.

De eindejaars feestdagen zijn ook een tijd van bezinning. Wij kijken terug op het voorbije jaar en maken de balans op. Wij kijken vooruit naar het nieuwe jaar en maken plannen daarvoor. Dat vraagt om een heldere geest. Alcohol echter ontnemt de scherpzinnigheid aan het waarnemingsvermogen, en verzwakt het vermogen tot logisch redeneren. Alcohol en bezinning gaan daarom niet samen.

De Nederlandse cultuur is verregaand veralcoholiseerd. Voor de eindejaars feestdagen geldt dat in versterkte mate. Het is hoog tijd dat Nederland daar eens kritisch over gaat nadenken.

Kosten van alcohol voor samenleving groter dan die van tabak

ALCOHOL KOST SAMENLEVING 2,6 MILJARD

Accountantsfirma PriceWaterhouseCoopers (PWC) heeft de kosten voor de samenleving van alcohol en tabak berekend. Bij beide was de balans zwaar negatief. Enkele jaren geleden berekende KPMG ook al eens dat alcohol de samenleving meer kost dan hij oplevert.

Het huidige hoge alcoholgebruik in ons land, kost de samenleving meer dan twee miljard euro. Die kosten zijn gespreid over bijna alle sectoren van de samenleving. Zo wordt alleen al 144 miljoen euro per jaar via politie en justitie uitgegeven als gevolg van alcoholgerelateerde misdaad en ongelukken. De ongelukken veroorzaken ook vele miljoenen aan kosten voor wegbeheerders en verzekeringsmaatschappijen voor herstel en vervanging.

Daarnaast zijn bijvoorbeeld de zorgkosten voor forse drinkers op jaarbasis gemiddeld 10 procent hoger dan voor matige drinkers en niet-drinkers. Ook hebben forse drinkers op hun werk een lagere productiviteit.

Ons land telt ongeveer 1,3 miljoen inwoners die tot de forse drinkers gerekend moeten worden, en bijna vier miljoen rokers. Alles bij elkaar kost volgens PWC alcohol de samenleving gemiddeld 2,6 miljard euro per jaar, en tabak 2,4 miljard.

PWC heeft ook berekend wat het financieel effect (opbrengst minus kosten) van een aantal preventiemaatregelen zou kunnen zijn. Daartoe heeft men een interventiepakket gekozen bestaande uit een verbod op adverteren, het beperken van de toegang tot alcohol voor jongeren, het voeren van een actief beleid in de zorg richting alcoholisten en het verhogen van de accijnzen. Afhankelijk van de zwaarte van de maatregelen, zijn verschillende scenario's doorgerekend. Een lichte inzet van de maatregelen leverde in het meest pessimistische scenario nog een rendement van 60 procent.

Een zwaardere inzet, waarbij de alcoholaccijnzen met een kwart werd verhoogd, leverde in het meest optimistische scenario een rendement van maar liefst 280 procent. De bewering dat het alcoholmatigingsbeleid alleen maar geld kost, is hiermee naar de prullenmand verwezen. De overheid moet alleen overstappen van voorlichtingscampagnes naar concrete maatregelen.

GEWOONTE OF VERSLAVING ?

Mensen kunnen soms zo vastroesten in hun gewoonten, dat een buitenstaander geneigd is om die mensen als verslaafd te beschouwen. Waar ligt de grens tussen een vastgeroeste gewoonte en verslaving ?

Vanuit medisch en psychologisch gezichtspunt zijn een aantal kenmerken voor verslaving te definiëren. In de eerste plaats is er een buitengewoon sterk verlangen naar het verslavende middel : de zucht. In de tweede plaats treden onthoudingsverschijnselen op wanneer niet op tijd aan de zucht wordt toegegeven. In de derde plaats gaat de zucht een centrale plaats innemen in het denken en doen van de gebruiker. En tenslotte : vaak (maar niet altijd) treedt gewenning op waardoor geleidelijk steeds meer van het middel nodig is.

Onthoudingsverschijnselen kunnen aanvankelijk soms licht zijn, bijvoorbeeld een gevoel van onbehagen, van niet lekker in je vel zitten. Als er sprake is van een zich ontwikkelende verslaving, worden zij geleidelijk zwaarder. Het komt dan tot verschijnselen als trillen, slapeloosheid, zenuwachtigheid, angsten en depressiviteit. In enkele gevallen leiden zij tot wanvoorstellingen of onmacht. Zelfs lichte onthoudingsverschijnselen kunnen soms al verstrend werken op iemands arbeidsprestatie.

Doordat de zucht een centrale plaats in iemands leven gaat innemen, blijft er minder tijd en energie over voor sociale contacten of voor hobbies. Naarmate

een verslaving zich ontwikkelt gaan vriendschappen geleidelijk verloren. De gebruiker plaatst zichzelf steeds meer buiten de werkelijkheid, gaat in een fantasiewereld leven. Uiteindelijk kunnen huwelijk, gezin en baan verloren gaan.

Toepassen van bovenstaande criteria maakt duidelijk dat de zucht naar drop of chocola medisch gezien geen verslaving is. Er is wel een zucht, maar die wordt nooit zo allesbeheersend als bij een verslaving. Alcohol, tabak en cannabis kunnen wel tot een echte verslaving leiden. Niet iedere gebruiker raakt echter verslaafd. Hoogstwaarschijnlijk spelen hierbij zowel erfelijke aanleg als opvoeding en omstandigheden een rol. Iemand uit een erfelijk belaste familie kan geheel vrij van alcoholisme blijven, en anderzijds kunnen bijzondere omstandigheden iemand zonder erfelijke aanleg aan de drank brengen.

FEESTVREUGDE ONTSTAAT
DOOR WISSELWERKING
TUSSEN MENSEN, NIET
TUSSEN MENS EN FLES

Duitsland wil alcohol en tabak schrappen uit berekening uitkeringen

Alcohol en tabak dienen geschrapt te worden uit de berekening van de kosten van levensonderhoud. Aldus de Duitse minister van sociale zaken Ursula von der Leyen (CDU).

De berekening van de kosten van levensonderhoud bepaalt de hoogte van de uitkeringen voor langdurig werklozen en mensen in de bijstand. Volgens de minister behoren alcohol en tabak, zijnde genotmiddelen, niet tot de basisbehoeften van de mens.

Het voornemen van de minister leidde onmiddellijk tot heftige discussies. De socialistische SPD stelde dat ook werklozen en mensen in de bijstand recht hebben op een sigaretje en een biertje op zijn tijd. Een wat demagogische formulering, want niemand wil hen het recht ontnemen om te roken en te drinken. De minister wil hen alleen maar geen geld ervoor meer verstrekken. Roken en drinken op kosten van de belastingbetaler gaat haar in deze tijd van bezuinigingen te ver.

Opvallend dat het argument van de volksgezondheid bij de discussie buiten beeld bleef. Van de zijde van de SPD begrijpelijk. Anders was die partij die altijd op de bres staat voor de volksgezondheid, nu ineens met zichzelf in tegenspraak gekomen. Maar ook de minister zweeg over het effect op de volksgezondheid.

Tot nu toe krijgen mensen met een uitkering nog € 7,52 per maand voor alcohol en € 11,58 voor tabak. Volgens de SPD is dat een minimaal bedrag voor een land met de op één na hoogste bierconsumptie ter wereld. Die partij gaat blijkbaar uit van het oude Romeinse gezegde : geef het volk brood en spelen, dan houdt het zich kalm.

COLOFON

De GO : tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880. Postabonnement € 10,- per jaar. **Verantwoordelijk eindredacteur:** Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl **Administratie:** W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058. **Artikelen voorgaande nummers:** www.angob.nl

Doorschenken aan dronken bezoekers

CAFÉ'S WETEN VAN GEEN OPHOUDEN

De beroepsmatige verstrekking van drank aan personen die reeds kenbaar onder de invloed zijn, is sinds jaar en dag verboden. Enkele jaren geleden bleek die praktijk echter nog veelvuldig voor te komen. Een recent beperkt onderzoek laat zien dat de horeca zijn leven nog niet gebeterd heeft.

Het nieuwe onderzoek naar doorschenken is uitgevoerd in café's en disco's waar veel jongeren komen in de regio Zuid-Holland Zuid (ruwweg het gebied tussen Oud-Beijerland en Leerdam, met Dordrecht als centrum). Opdrachtgever voor het onderzoek was het regionale alcoholpreventieproject "Verzuip jij je toekomst?". Het onderzoek werd verricht door Universiteit Twente en Stap.

Twee professionele acteurs bezochten 29 horecagelegenheden. Zij deden het voorkomen dat zij dronken waren en bestelden een drankje. Slechts bij vijf van de bezochte gelegenheden kregen zij geen drank. Dat betrof drie café's in Dordrecht, één in de gemeente Binnenmaas en één in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. De overige 24 verstrekten zonder blikken of blozen drank aan de acteurs, die een geloofwaardige dronken indruk maakten.

In het kader van het onderzoek hebben de acteurs en de anonieme onderzoeker uitspraken en gedragingen van het barpersoneel genoteerd. Daaruit krijgt men de stellige indruk dat men dronken klanten een normaal verschijnsel vindt. Vaak wordt er in het geheel geen aandacht aan besteed, wordt er lacherig over gedaan of vindt het barpersoneel dronken klanten irritant.

Omdat de in het project samenwerkende gemeenten vooral bezorgd zijn over de alcoholconsumptie door jongeren, zijn voor het onderzoek gelegenheden bezocht waar veel jongeren komen. Eerder was uit een landelijk onderzoek gebleken dat van de jongeren die met een alcoholvergiftiging in een ziekenhuis worden opgenomen, 18 procent direct uit een horecagelegenheid komt.

Het project "Verzuip jij je toekomst?" heeft er een taak bij gekregen: tegen-

gaan van het doorschenken. De gemeenten gaan hierover in overleg met de plaatselijke horeca, de projectleiding heeft er afspraken over gemaakt met de VWA.

Eerste uur na alcoholgebruik risico herseninfarct verhoogd

Kort na het gebruik van een matige hoeveelheid alcohol, treedt een verhoging op van de kans op een herseninfarct. Aldus de uitkomst van een Amerikaans onderzoek onder leiding van dr. M.A. Mittleman van de Harvard Medical School.

Vanouds is bekend dat forse drinkers een verhoogd risico op een herseninfarct lopen. Bij matig alcoholgebruik (max. 10 glazen gespreid over de week) is een dergelijke verhoging niet zichtbaar. Sommige onderzoekers beweren zelfs dat bij ongeveer 1 glas per dag een kleine verlaging van het risico optreedt.

Onderzoekers van een aantal medische centra in de V.S. hebben onlangs onder leiding van dr. Mittleman het korte-termijn effect van matig alcoholgebruik nagegaan. Zij hielden vraaggesprekken met 390 personen die enkele dagen tevoren een hersen-

Alcohol in de koffie ?

De bekende Amerikaanse koffieketen Starbucks verbreedt zijn werkveld. Naast koffie en bijbehorende snacks, gaat het bedrijf nu ook alcohol verkopen.

Onderzoek door de koffieketen heeft uitgewezen dat 70% van de Amerikaanse klanten Starbucks bezoeken vóór 14.00 uur. Om ook in de middag en avond klanten te kunnen trekken gaat de keten ook alcoholhoudende dranken verkopen.

Een deel van de verkooppunten bestaat nu uit kiosken en snackbarachtige etablissementen. Die zullen voor een deel niet voor een drankvergunning in aanmerking komen. Daarom gaat de keten ook een aantal nieuwe café's openen om het verbrede assortiment aan de man te brengen. In Seattle is inmiddels het eerste café geopend waar ook bier en wijn geserveerd worden (plus de daarbij behorende snacks).

Hoe lang blijft de koffie nog alcoholvrij ?

infarct hadden gehad. Door de korte termijn waarop de vraaggesprekken na het infarct plaatsvonden, konden alleen de minder ernstige gevallen onderzocht worden. Die bestonden uit 209 mannen en 181 vrouwen.

Onder de patiënten waren verhoudingsgewijs veel personen die kort voor hun infarct alcohol hadden gedronken. Meestal één of twee glazen. Eén persoon had meer dan twee glazen gedronken. Uit de gegevens berekenden Mittleman en collega's dat in het eerste uur na het drinken van alcohol de kans op een infarct 2,3 maal zo hoog is als zonder alcohol. Gedurende het tweede uur was de kans nog 1,6 maal zo hoog.

Merkwaardigerwijs bleek 24 uur na alcoholgebruik de kans op een infarct 30 procent verlaagd te zijn. Blijkbaar vervroegt alcohol het optreden van een infarct bij personen waar de dreiging ervan reeds groot was. Dat resulteert in een vergroot aantal infarcten kort na het alcoholgebruik en een verminderd aantal de komende dagen. Dit zou een deel van de verklaring kunnen zijn voor de door sommige onderzoekers geconstateerde vermindering van het risico bij zeer matig alcoholgebruik. Daarnaast speelt de door alcohol veroorzaakte verandering van de vetzamenstelling in het bloed een (gunstige) rol. De auteurs komen tot de conclusie dat voor wat betreft het risico op een herseninfarct, matig alcoholgebruik noch aangeraden, noch afgeraden kan worden

ALCOHOL VERSTERKT ALLERGIEËN

Personen die allergisch reageren op bepaalde stoffen moeten ook voorzichtig zijn met alcoholhoudende drank. Alcohol kan allergische klachten verergeren. Aldus woordvoester Sonja Lämmel van de Duitse Allergie- en Astmabond.

Alcohol verwijdt de perifere (dicht onder de huid liggende) bloedvaten. De huid raakt beter doorbloed, wat bijvoorbeeld zichtbaar wordt door het roder worden van de wangen. Die betere doorbloeding treedt ook op in het weefsel onder de slijmvliezen. Daardoor neemt de doorlatendheid van de slijmvliezen toe. Dat leidt er toe dat stoffen die een allergische reactie veroorzaken, gemakkelijker in het bloed worden opgenomen. Dit principe geldt voor alle alcoholhoudende dranken.

Daarnaast bevatten sommige alcoholhoudende dranken histaminen. Deze kunnen op zichzelf aanleiding geven tot een allergische reactie, maar ook de allergische reactie tegen een andere stof versterken. Vooral sommige rode wijnen kunnen veel histaminen bevatten, evenals enkele speciale biersoorten.

CANNABISGEBRUIKERS GEESTELIJK MINDER GEZOND

Stapvrienden zijn geen echte vrienden

Een vijftienjarige (!) jongen raakte door zwaar alcoholgebruik op straat buiten bewustzijn. Zijn stapvrienden lieten hem liggen. Buurtbewoners reddden vermoedelijk zijn leven door een ambulance te bellen.

Een groepje "vrienden" was een avondje gaan stappen. Een vijftienjarig lid van het gezelschap, afkomstig uit Purmerend, dronk zich volledig lam. Blijkbaar laptten de bezochte horecagelegenheden de leeftijdsgrens aan hun laars.

Op het Rolderspad in De Rijp raakte de jongen buiten bewustzijn. Zijn vrienden lieten hem daar achter. Blijkbaar was de vriendschap niet erg hecht. Buurtbewoners zagen de jongen liggen en waarschuwden een ambulance. Die vervoerde het slachtoffer met spoed naar het Medisch Centrum in Alkmaar.

Volgens de krantenberichten kreeg de jongen later alsnog een bekeuring wegens openbare dronkenschap. Over de schenkers van de drank in de krantenberichten geen woord.

Onze voorouders wisten het zo'n vierhonderd jaar geleden al, getuige het spreekwoord: "de vriendschap die de drank u bracht, duurd' als de roes slechts ene nacht". In onze haastige tijd zouden wij gezien bovenstaande geschiedenis van die "ene nacht" alleen een halve nacht willen maken.

Onder cannabisgebruikers is het percentage dat een minder goede geestelijke gezondheid vertoont twee keer zo groot als onder de niet-gebruikers. Dit geldt zowel voor mannen als voor vrouwen.

Mannen die aangaven de afgelopen maand cannabis gebruikt te hebben, hadden meer psychische klachten en voelden zich geestelijk minder gezond dan de niet-gebruikers.

Zo had bijna 20 procent van de mannelijke cannabisgebruikers psychische klachten, tegenover bijna 10 procent van hen die geen cannabis gebruikten.

Bij de vrouwen was de situatie geheel vergelijkbaar. Ruim 28 procent van de

gebruiksters had psychische klachten of voelde zich niet gezond, tegenover 14 procent van de niet-gebruiksters.

De meest voorkomende klachten waren nervositeit, depressiviteit, zich opgejaagd voelen, zich ongelukkig voelen en dergelijke. De lichamelijke gezondheid van de gebruikers verschilde niet van die van de niet-gebruikers. De klachten kunnen zowel een gevolg zijn van cannabisgebruik, als de aanleiding tot het gebruik. Volgens deskundigen komen beide situaties voor.

Bovenstaande gegevens hebben betrekking op personen van 15-65 jaar in de periode 2007-2009. Bij ditzelfde onderzoek gaf iets meer dan 6% van de mannen te kennen de afgelopen maand cannabis gebruikt te hebben. Onder de vrouwen lag het aantal iets beneden de 2 procent. Gemiddeld over de gehele bevolking iets meer dan 4 procent gebruikers.

Ruim 40 procent van de gebruiksters en bijna 30 procent van de gebruikers gaf aan minder dan één keer per week te gebruiken. Van (bijna) dagelijks gebruik was sprake bij 26 procent van de mannelijke gebruikers en bij 20 procent van de vrouwelijke. Naar leeftijd lag het hoogste percentage gebruikers zowel bij de mannen als bij de vrouwen in de leeftijdsklasse van 20 tot en met 24 jaar.

En dit...

... was een snel verlies van het rijbewijs. Het gebeurde in Gorinchem en betrof een 20-jarige beginnende automobilist uit Culemborg.

Agenten hielden de man aan voor een routinecontrole. Daarbij roken zij alcohol. Dus werd de man meegenomen naar het bureau. Bij de officiële blaastest blies de man 1,1 promille. Ruim vijf keer het maximum voor beginnende automobilisten.

Zijn rijbewijs, dat hij pas enkele weken bezat, werd ingevorderd. De rechter zal beslissen of hij het terugkrijgt . . . . .

* * *

... was weer eens een geval van alcoholisch vandalisme. Het gebeurde in Culemborg en betrof een drietal mannen uit Utrecht van 19, 24 en 25 jaar oud.

Het drietal was in Culemborg gaan stappen, en had daarbij veel te veel alcohol gedronken. Onderweg naar

het station pleegden zij vernielingen. Buurtbewoners belden de politie en hielden één van de daders vast. Die arresteerde de man, en vond de andere twee op het station.

Alliedrie kregen de mannen een proces-verbaal wegens openbare dronkenschap en wegens vernieling . . . . .

* * *

... gaf weer eens aan dat rijden onder de invloed van alcohol nog steeds regelmatig voorkomt.

Het betrof plaatselijke alcoholcontroles op uitvalswegen en provinciale wegen in de Betuwe. In de loop van de avond (tot 02.00 uur) vonden 721 controles plaats. Tien bestuurders moesten na voorcontrole een officiële blaastest ondergaan. Drie van hen kwamen er met een waarschuwing vanaf, zij bleven net beneden de grens van 0,5 promille (220 ug). Zeven kregen een rijverbod.

Eén op elke honderd automobilisten een gevaar op de weg. Hoeveel tegenliggers komt iemand bij een gemiddeld ritje tegen ? . . . . .

* * *

... was een geval van verregaande domheid door alcoholgebruik.

Een dronken automobilist uit Schiedam werd in Rotterdam betrapt. Hij moest mee naar het bureau. Een tweede agent reed de auto van de man eveneens naar het bureau. De Schiedammer blies ruim 1,3 promille, waarop hij zijn rijbewijs moest inleveren.

Het verlies van zijn rijbewijs weerhield hem er niet van onmiddellijk weer in zijn auto te stappen. Die stond naast het bureau. Dat was natuurlijk niet de handigste plek om in te stappen. De politie zag het gebeuren en arresteerde de man. Een nachtje bureau was het resultaat . . . . .

* * *

... was een moeder die haar verantwoordelijkheid niet kende.

Een automobiliste uit Haarlem werd in Heemstede aangehouden wegens haar rijgedrag. Zij bleek zoveel gedronken te hebben dat zij niet meer op haar benen kon staan. En wat nog erger was, zij bleek haar 6-jarige zoontje bij zich in de auto te hebben.

De vrouw bleek bijna zes keer zoveel alcohol in haar bloed te hebben als wettelijk is toegestaan. Zij moest haar rijbewijs inleveren. Moeder en kind werden later door familieleden van het politiebureau opgehaald . . . . .

Congres alcohol en gezondheid

Op 23 september vond in Amsterdam het congres Alcohol en Gezondheid plaats. Vooraanstaande deskundigen uit binnen- en buitenland hielden er lezingen, deels in het Engels. Organisator van het congres was STAP.

Het ochtendprogramma omvatte vier lezingen. De eerste werd gehouden door prof.dr. M.B. Katan, hoogleraar voedingsleer aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Hij zette uiteen hoe de alcoholindustrie te werk gaat bij het propaganderen van haar producten: uitvergrooten van positieve effecten van alcohol en bagatelliseren of doodzwijgen van negatieve effecten.

Zo sponsort de industrie veel onderzoek naar de relatie tussen alcohol en hart- en vaatziekten, omdat daar iets positiefs uit kan komen. Onderzoekers op het gebied van alcohol en kanker, krijgen echter nul op het rekest als zij steun vragen. Op dat terrein valt geen enkel positief resultaat te verwachten. In haar zogenaamde voorlichting handelt de alcoholindustrie net zo, zij voorziet de media van geselecteerde (eenzijdige) informatie.

Katan kwam tot de conclusie dat er geen wetenschappelijk bewijs is voor de stelling dat matig drinken gezond zou zijn. Men kan er genoeg aan beleven, maar het brengt onvermijdelijk risico's met zich mee.

De tweede ochtendlezing werd gegeven door dr. N. Sheron, hoofd van de afdeling leverziekten aan de universiteit van Southampton. Hij begon met het positieve nieuws: sinds 1970 is de sterfte aan levercirrhose binnen de toenmalige leden van de Europese Unie licht afgenomen. Tegenover een sterke afname in Frankrijk en Italië, staat echter een forse toename (ruim 5 x) in Groot-Brittannië. Ook in Finland is levercirrhose flink toegenomen.

Levercirrhose is niet specifiek een ziekte van alcoholisten. Iemand kan levercirrhose krijgen zonder ooit dronken te zijn geweest, en je kunt zwaar alcoholist zijn en geen levercirrhose hebben. Patiënten met levercirrhose hebben ook veel vaker nog een baan en een gezin dan alcoholisten. De karakteristieke patiënt is een forse drinker, die vaak in de loop der jaren geleidelijk meer is gaan drinken. Als hij blijft drinken sterft hij aan levercirrhose. Maar als hij stopt met drinken vergroot dat zijn kans om te overleven aanzienlijk.

De derde lezing kwam van dr. P. Latino-Martel, research directeur van het Nationaal Instituut voor Agricultuurele Research (INRA) en coördinator van het Franse netwerk voor Voeding en Kanker. Het onderwerp "alcohol en kanker" staat al 60 jaar in de belangstelling. Sinds 1950 zijn er zo'n 7600 wetenschappelijke publicaties aan gewijd. Sinds omstreeks 1980 staat wetenschappelijk vast dat alcohol bepaalde vormen van kanker veroorzaakt.

In 2007 stelde de WHO definitief vast dat kanker van mond, keel en

slokdarm veroorzaakt kan worden door alcohol. Bij mannen kan daarnaast ook kanker van de endeldarm, en bij vrouwen borstkanker een gevolg zijn van alcoholgebruik. Van leverkanker is het wel zeer waarschijnlijk, maar nog niet wetenschappelijk bewezen dat hij een gevolg kan zijn van alcoholgebruik. Stoppen met drinken doet de kans op deze vormen van kanker weer afnemen, maar het duurt 10 tot 20 jaar voordat het risico weer zo laag is als toen men nog niet dronk.

De vierde spreker van de ochtend sessie was dr. P. Anderson, sinds 1992 adviseur over zaken betreffende alcohol en tabak voor de Europese Commissie, de Wereld Gezondheids Organisatie en diverse landsregeringen. Hij stelde dat de gemiddelde bevolkingsleeftijd van verschillende bevolkingsgroepen op zichzelf weinigzeggend is. Er moet gecorrigeerd worden voor het aantal jaren dat men ziek of gehandicapt voortleeft. Die jaren tellen niet voor 100% mee. Zo komt men tot het begrip "disability adjusted life years". Met behulp daarvan vallen interessante conclusies te trekken.

Wereldwijd is alcohol de derde risicofactor voor slechte gezondheid en voortijdige sterfte. De meeste alco-

holsterfte vindt plaats op middelbare leeftijd. Alcohol vergroot de negatieve gevolgen van overgewicht, en overgewicht vergroot de negatieve gevolgen van alcohol. Met uitzondering van ischemische hartziekten, valt er voor alcoholgebruik geen veilige ondergrens aan te geven waarbeneden geen vergroting van het risico, of mogelijk zelfs een positief effect optreedt. Stoppen met drinken levert in de regel snel een positief effect voor de gezondheid, kanker vormt hierop echter een uitzondering.

's Middags moesten de deelnemers tot aan de pauze een keuze maken uit drie gelijktijdig gehouden sessies. Deze handelden respectievelijk over alcohol en hersenen, alcohol en hart en alcohol in het ziekenhuis. Na de thee-pauze waren er nog twee gelijktijdige sessies, respectievelijk over alcohol en kanker en over alcoholrisico's en alcoholvoorlichting. Uw recensent heeft uiteraard slechts twee van de vijf sessies kunnen bijwonen. Ook hierbij werden weer diverse nieuwe details gepresenteerd.

Met het organiseren van het congres, heeft STAP iedereen in Nederland die zich bezig houdt met alcoholbeleid of verslavingspreventie de gelegenheid geboden om de laatste stand van zaken te vernemen uit de mond van gerenommeerde onderzoekers. Hopelijk zal dat het verzet tegen de halve waarheden van de alcoholbranche versterken.

Dingeman Korf

CAMERATOEZICHT WERKT NIET TEGEN UITGAANSGEWELD

De uitgaansgebieden in veel gemeenten zijn de afgelopen jaren voorzien van cameratoezicht. Het uitgaansgeweld blijkt daar echter niet door te verminderen. In sommige steden, bijv. Groningen, is het zelfs toegenomen.

Camerabewaking werd in het verleden vooral toegepast op bedrijfsterrainen. Daar bleek het effect zeer positief: minder inbraken, minder vandalisme. De toepassing op grote parkeerterreinen bracht daar eveneens een forse daling van de kleine criminaliteit.

Tal van gemeenten kwamen hierdoor op het idee om het uitgaansgeweld tegen te gaan door cameratoezicht. Momenteel zijn er 95 gemeenten in ons land met cameratoezicht. Daarnaast hebben 36 gemeenten plannen om hiertoe over te gaan.

Inmiddels blijkt cameratoezicht weinig tot niet effectief bij het voorkomen van uitgaansgeweld. Zo is in de Groningse binnenstad het uitgaansgeweld in drie jaar tijd ondanks de camera's toch nog met 12 procent gestegen. Ook in Leeuwarden blijken de camera's weinig effect te sorteren.

De oorzaak van het teleurstellende resultaat is te verklaren. Er bestaat een groot verschil tussen "doordachte criminaliteit" en "impulsieve criminaliteit". De eerste wordt meestal van te voren gepland. Daarbij zoeken de criminelen bij voorkeur een locatie voor

hun daden waar geen cameratoezicht is. Impulsieve criminaliteit treedt op wanneer de dader "door het lint gaat". Dat kan overal gebeuren, zodra de irritatiedrempel van de dader wordt overschreden.

Alcohol verlaagt iemands irritatiedrempel. Iemand die dronken is heeft geen zelfbeheersing meer. Hij laat zich door cameratoezicht niet weerhouden, hij denkt niet meer "ik moet mij beheersen want hier hangen camera's". Hij explodeert en slaat erop los.

Camera's werken dus niet ter voorkoming van uitgaansgeweld. Wel zijn zij nuttig bij het opsporen van daders. Ook daders van andere vormen van criminaliteit. Opsporen van daders blijft echter reageren nadat het kwaad al is geschied. Om uitgaansgeweld te voorkomen zal Nederland moeten leren anders om te gaan met alcohol.

Omdat cameratoezicht nuttig is voor het opsporen van daders, is de politie er veelal voorstander van. Ook het publiek is er in overgrote meerderheid mee tevreden. Burgers vinden het een prettig idee als de veiligheid bewaakt wordt. Het geeft hen een subjectief gevoel van veiligheid.

Verslag begunstigersdag 2010 van Stichting ANGOB

Zaterdag 11 september jl. hield Stichting ANGOB haar derde begunstigersdag. Het was een droge en deels zonnige dag. Mogelijk had de voorafgegane regenperiode mensen terughoudend gemaakt, of moesten zij van de ene goede dag gebruik maken om schade te herstellen, want het aantal bezoekers lag een dozijn lager dan vorig jaar.

De dag werd gehouden in de kantine van alcoholvrije camping 't Spoek te Beekbergen. Het programma zag er in grote lijnen hetzelfde uit als vorig jaar. De spreker voor het middagprogramma was dit jaar mevrouw Sonja Basemans uit Deventer.

Voorzitter Dingeman Korf opende omstreeks elf uur de bijeenkomst met een woord van welkom. Net als vorig jaar hadden veel begunstigers de moeite genomen om bericht van verhindering te doen. De voorzitter sprak daarvoor zijn waardering uit.

Nieuwe structuur komt op gang

Volgens de agenda zou de voorzitter de aanwezigen informeren over het wel en wee van Stichting ANGOB gedurende het jaar 2009. Omdat het inmiddels al september was, nam hij de eerste helft van 2010 mee in zijn beschouwingen. Eerst vertelde hij kort over de bestuurlijke aspecten, en vervolgens over de inhoudelijke.

In 2009 konden wij twee nieuwe bestuursleden welkom heten: Jo van de Loo en Frans Jongejan. Beide namen zitting in de bestuurscommissie voor de camping. Als bestuurslid trad af Bob Levi. In het januarinummer van de GO werd aan zijn afscheid aandacht geschonken. Bob had zowel zitting in de bestuurscommissie voor de camping, als in die voor de drankbestrijding. Daardoor resteert in laatstgenoemde nu een vacature.

Inhoudelijk werden in 2009 enkele nieuwe zaken in gang gezet, zowel op de camping als met betrekking tot de drankbestrijding. Daarnaast moest natuurlijk het gewone werk ook doorgaan. De plannen voor modernisering van het speeltuintje op de camping, en de plannen voor een folder over alcoholvrije leefstijl, kregen in 2009 vorm. De definitieve uitvoering vond echter pas in de eerste helft van 2010 plaats.

Na de publiciteit in februari 2009, bereikte de ANGOB nog maar weinig de pers. Meestal in berichtjes die een sterk ingekorte versie van door ons uitgegeven persberichten (7 stuks in 2009) weergaven.

De website werd in 2009 ongeveer even vaak bezocht als in 2008. Op de site zijn naast algemene informatie over de ANGOB, in het hoofdstuk "Magazine" de complete exemplaren van ons blad van de afgelopen twee jaar te raadplegen, en in het hoofdstuk Archief GO geordend naar onderwerp, de belangrijkste artikelen sinds 2001.

Tot slot meldde de voorzitter dat de ANGOB was uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de heropening van de geres-

taureerde Van Reesbank op 7 oktober in Hilversum.

Overheid laat de problemen groeien

Na de koffiepauze gaf de voorzitter een globaal overzicht over de ontwikkeling van de alcoholproblematiek, het beleid en de beleidsvoorstellen met betrekking tot die problematiek, en de nieuwste ontwikkelingen op medisch en biologisch terrein gedurende de afgelopen anderhalf jaar.

Het aantal ziekenhuisopnamen van jongeren beneden de 18 jaar met alcoholvergiftiging nam in 2009 met maar liefst 48% toe. Die toename betrof vooral 16- en 17-jarigen, jongeren dus die bier en wijn mogen kopen. Blijkbaar zetten zij het op een zuipen zodra zij alcohol mogen kopen. Een duidelijk argument voor verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar.

In 2009 werd ook bekend dat de sterkste toename van de hulpvraag wegens alcoholproblemen plaatsvindt in de leeftijdsklasse 55-plus. Daarnaast het feit dat alcohol veruit de belangrijkste oorzaak van verlies van het rijbewijs is. In 2010 werd ontdekt dat de BOB-actie zijn effect begint te verliezen. Bijna 80% van de Bob's bleek te drinken.

Beleidsmatig was van belang dat de Belangenvereniging van Verkeersslachtoffers en de Vereniging van Letselschade-advocaten, de bloedproef bij omgekomen verkeersslachtoffers opnieuw aan de orde stelden. Zij willen helderheid op dit punt, in plaats van het huidige rookgordijn.

Begin 2009 kwam de Nationale Denktank tot de conclusie dat één leeftijdsgrens voor alle soorten alcohol bij 18 jaar de voorkeur verdient. Een conclusie die een half jaar later door de WRR ondersteund werd. Het CBL bleef van mening dat 16 jaar oud genoeg is. Uitsluitend strenger toezien op de handhaving van die grens zou voldoende zijn. Daarom zou men tot 20 jaar legitimatie aan de kassa gaan vragen. Een half jaar later bleek echter 75% van de jongeren beneden de 16 jaar nog alcohol te kunnen kopen.

Verheugend was het feit dat het "alcoholslot" voor recidiverende drankrijders dichterbij kwam. Een teleurstelling daarentegen het feit dat een waarschuwing op het etiket door een meerderheid van de Tweede Kamer werd afgewezen.

Onderzoek naar de kosteneffectiviteit van maatregelen ter vermindering van het alcoholgebruik, leidde tot de conclusie dat een reclameverbod het meest kosteneffectief is. Iets minder

kosteneffectief is is beperking van de verkrijgbaarheid. Prijsverhoging kwam pas op de derde plaats.

Op medisch terrein was van belang een publicatie waarin werd aangetoond dat nadelige effecten van alcoholgebruik na het 55-ste levensjaar sterker worden. Na het overschrijden van die grens zou men zijn alcoholgebruik moeten verminderen. In 2010 verscheen een publicatie die liet zien dat zware drinkers biochemisch aantoonbaar sneller oud worden.

Voorlichtster van Tactus aan het woord

Na de traditiegetrouw uitstekend verzorgde lunch, was het woord aan mevrouw Sonja Basemans van Tactus. Zij is werkzaam als voorlichtster bij de afdeling Preventie en Consultancy van de vestiging Deventer. Tactus is ontstaan door samenvoeging van een aantal CAD's in Gelderland, Overijssel en Flevoland. Het werkgebied strekt zich daardoor uit van Almere tot Enschede, en van Steenwijk tot Zutphen.

De activiteiten van Tactus zijn opgesplitst over vier werkeenheden. De oudste, degene waarmee het ooit is begonnen, is de werkeenheden Behandeling en Begeleiding. Daarnaast zijn er werkeenheden voor Sociale Verslavingszorg, voor Preventie en voor Verslavings Reclustering.

De schrikbarende toename van alcoholproblemen bij jongeren gedurende de afgelopen 25 jaar, heeft er toe geleid dat vanuit alle werkeenheden aandacht is voor de jeugd. Het merendeel van de activiteiten vindt plaats vanuit de afdeling Preventie. Deze geeft o.a. voorlichtingslessen op scholen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het Trimbos programma "de gezonde school en genotmiddelen".

Dat programma wil jongeren leren om verstandige keuzes te maken. Daarbij zijn drie beslispunten van belang: weet hoe het werkt, weet wat je wilt, en weet wat je doet. Voor de beslissingen van jongeren, is ook de mate van ondersteuning door hun ouders belangrijk. Vandaar dat Tactus ook sterk inzet op ouderparticipatie.

Spreekster gaf vele voorbeelden van één en ander uit de praktijk. Na afloop beantwoordde zij nog diverse vragen uit de zaal.

Met nog een hapje en een drankje werd deze geslaagde begunstigersdag besloten.

Alcoholaandeel ongevallen bij fietsers groter dan bij automobilisten

Het publiek weet dat automobilisten vaak op alcoholgebruik gecontroleerd worden. Om controle te ontlopen nemen daarom sommigen de fiets als zij gaan stappen. Dat kan echter verkeerd uitpakken.

In ons land is iedere deelname aan het verkeer terwijl men onder de invloed van alcohol verkeert strafbaar. Bij velen heeft abusievelijk de mening postgevat dat het verbod alleen geldt voor snelverkeer (= gemotoriseerd verkeer). Een fietser is echter eveneens deelnemer aan het verkeer. Dus is ook hij strafbaar wanneer zijn alcoholpromillage boven de 0,5 ligt. Hij kan er zelfs zijn rijbewijs mee in gevaar brengen. In de ons omringende landen is fietsen onder de invloed eveneens strafbaar.

De "Auto Club Europa" (ACE) heeft onderzoek gedaan naar alcohol- en drugsongevallen in het verkeer. Alcoholongevallen kwamen aanzienlijk vaker voor dan drugsongevallen. Ook werden de ongevallen van verschillende categorieën verkeersdeelnemers onderling vergeleken. De conclusie uit die vergelijking was dat bij fietsen onder de invloed van alcohol, de kans op een ongeval aanzienlijk groter is dan bij autorijden onder de invloed.

Van de ongevallen met personenauto's is één op de tweeëntwintig aan alcohol of drugs te wijten (4,5 procent). Bij de ongevallen met fietsen is dat één op de acht (12,5%)! Bij de ongevallen waar de fietser schuldig was aan het veroorzaken ervan, was zelfs in een kwart van de gevallen alcoholgebruik door de fietser de oorzaak.

Botsingen tussen fietsers onderling en éézijdige ongevallen van fietsers (tegen een boom rijden, vallen over een trottoirband) leiden meestal tot lichte verwondingen. Dat verandert wanneer een fietser tegen een auto botst. Die ongevallen vormen echter (gelukkig) een minderheid van de ongevallen van fietsers. Daardoor zijn gemiddeld genomen de verwondingen bij fietsongevallen vrij licht.

Wie na alcoholgebruik in zijn auto stapt, loopt dus meer kans op een bekeuring maar minder kans op een ongeval dan wanneer hij de fiets zou nemen.

Nieuws

Stichting ANGOB

Verschijning G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 14 januari 2011 gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer i.v.m. de feestdagen graag uiterlijk 21 december bij de redactie.

Nieuwjaarsbijeenkomst

Op zondag 16 januari houdt Stichting ANGOB een nieuwjaarsbijeenkomst. Deze vindt plaats op alcoholvrije camping 't Spoek aan de Spoekweg te Beekbergen.

Vanaf 13.00 uur bent u welkom voor een kopje koffie of thee en een oliebol. In de loop van de middag wordt nog kort het woord gevoerd door gastvrouw/beheerster Bea Holmer, door Wil Matla (voorzitter campingbestuur) en door Dingeman Korf (voorzitter Stg. ANGOB). Einde van de bijeenkomst omstreeks 16.30 uur.

Gemeente Hilversum heeft bij het opknappen van het straatbeeld ook de Van Reesbank opgeknapt. Prof. dr. J. van Rees was in 1897 een van de oprichters van de ANGOB. Op 7 oktober werd de opgeknapt bank feestelijk in gebruik genomen. Ook de ANGOB was er bij.

Pakkans weinig preventief effect

De meeste verkeersdeelnemers schatten de kans dat zij betrapt worden bij het begaan van een overtreding laag in. Zo denkt minder dan tweederde van de chauffeurs dat zij een kans lopen aangehouden te worden als zij na alcoholgebruik gaan rijden. Ruim éénderde denkt dus geen risico te lopen.

Ruim 47 procent van de ondervraagden gaf aan wel eens met (een beetje) alcohol in het bloed achter het stuur te zitten. Dus ook van degenen die weten dat zij een risico lopen, gaat een deel wel eens rijden na alcoholgebruik. Zowel de dreiging van een boete, als de kans om betrapt te worden, weerhouden deze chauffeurs niet van rijden met een slok(je) op.

Bij automobilisten die al eens gepakt zijn voor te hard rijden, speelt de pakkans nauwelijks een rol. De hoogte van de boete en de sociale omgeving zijn voor hen belangrijker. Zolang hun vrouw, hun vriendenkring of hun collega's er geen kritiek op hebben dat zij af en toe te hard rijden, zien zij weinig reden om zich voortaan in te houden. Wel legt de hoogte van de boete bij de helft van hen gewicht in de schaal.

Boetes voor verkeersovertredingen zijn overigens vooral een mannenzaak. Van de alcoholovertredingen komt maar liefst 84% voor rekening van de mannen, van de snelheidsovertredingen 75%.

NIET ADVERTEREN OP TV-SCHERM ? DAN MAAR IN BIOSCOOP

Onderzoek door Stap heeft uitgewezen dat minderjarigen in de bioscoop volop geconfronteerd worden met alcoholreclame. Dat is in strijd met de Reclamecode voor Alcoholhoudende Dranken. Stap pleit ervoor dat voor bioscoopreclame dezelfde wettelijke regels gaan gelden als voor TV-reclame.

De reclamecode voor alcoholhoudende dranken bepaalt dat alcoholreclame niet gericht mag zijn op een publiek dat voor meer dan 25% uit minderjarigen bestaat. Uit het onderzoek van Stap is gebleken dat bij films voor 6 jaar en ouder in 52% van de gevallen alcoholreclame werd vertoond. Dat zijn de films waar ouders met hun kinderen heen gaan.

Op voorhand valt dus al te verwachten dat het publiek bij die films voor meer dan 25% uit minderjarigen zal bestaan. Toch adverteren de alcoholverkopers in bioscopen waar dergelijke films draaien. Zij overtreden dus willens en wetens hun eigen, vrijwillige (!) reclamecode.

Bij films voor 12 jaar en ouder wordt nog meer alcoholreclame vertoond, namelijk in 95% van de gevallen. Toch kunnen ook hier, afhankelijk van het tijdstip van de vertoning, soms hoge percentages minderjarigen aanwezig zijn. Het tijdstip van vertoning is voor de adverteerders echter geen reden om onderscheid te maken. Bij de 23 films die vóór 15.00 uur werden vertoond, was in 18 gevallen alcoholreclame te zien.

Alcoholreclame is voor de bioscopen een niet te verwaarlozen inkomstenbron. In 2009 was ruim 10% van de inkomsten uit bioscoopreclame afkomstig van alcoholreclame. In geld uitgedrukt: bijna 2,5 miljoen inkomsten

uit alcoholreclame. Exploitanten van bioscopen zullen dus niet snel uit zichzelf alcoholreclame gaan weren.

Het probleem met de reclamecode voor alcohol is het feit dat deze code in het kader van de zelfregulering is opgesteld door de alcoholbranche zelf. Het is een vrijwillige code, zonder een wettelijke basis. Naleving kan dus niet met de wet in de hand worden afgedwongen.

Voor alcoholreclame via radio en televisie geldt sinds 1 januari 2009 een wettelijk vastgestelde tijdslimiet. Die reclame mag niet vóór 21.00 uur worden uitgezonden. Naleving van het verbod kan justitieel worden afgedwongen.

Stap pleit ervoor om voor bioscoopreclame dezelfde tijdslimiet als voor TV-reclame wettelijk vast te leggen.

Sucht Info Schweiz vraagt verbod op happy hours

Happy hours en andere prijslokkertjes verleiden horeca-bezoekers om voor minder geld meer te drinken. In het kader van de herziening van de Zwitserse alcoholwet, eist Sucht Info Schweiz (SIS) een strict verbod op prijsacties voor alle alcoholhoudende dranken.

Het ontwerp tot wijziging van de Zwitserse alcoholwet is op 30 juni gepubliceerd, juist vóór de vakanties. Van een publieke discussie is daardoor geen sprake geweest. SIS kwam half augustus met een uitvoerige en gedocumenteerde stellingname.

Ondanks een verzoek vanuit het parlement, laat het ontwerp van het ministerie prijsacties (happy hours, twee voor de prijs van één, all-inclusive drinken) voor bier en wijn nagenoeg ongemoeid. Zij worden alleen verboden van vrijdagavond 21.00 uur tot zaterdagochtend 09.00 uur en van zaterdagavond 21.00 uur tot zondagochtend 09.00 uur. Prijsstunten met sterke drank was en blijft verboden.

De SIS noemt de maatregel een hol gebaar. Het publiek moet de indruk krijgen dat de regering de problemen

wil aanpakken, maar de omzet van de alcoholbranche mag er niet door geschaad worden. Ook de publicatiedatum van het wetsontwerp is volgens velen de regering ingefluisterd door de alcoholbranche. Het effect van de maatregel zal miniem zijn. De jongeren verplaatsen een deel van hun alcoholconsumptie naar een vroeger tijdstip.

Voor jongeren reageren sterk op goedkope aanbiedingen. Zij hebben minder geld te besteden dan adolescenten. De SIS heeft vastgesteld dat prijsacties vooral de alcoholconsumptie van jongeren verhogen. Michel Graf, directeur van de SIS constateert dat de regering door op dit punt geen maatregelen te nemen, zijn eigen beleid ondergraaft dat gericht is op vermindering van het drinken door jeugdigen.

Alcohol en paddenstoel soms riskante combinatie

Afgelopen herfst bracht een grote veelheid aan paddenstoelen. Met name in de ons omringende landen hebben velen zelf verzamelde paddenstoelen geconsumeerd. Soms met onaangename gevolgen.

Mensen die paddenstoelen zoeken, weten in de regel heel goed welke soorten eetbaar en welke giftig zijn. Wat zij vaak niet weten is dat sommige goed eetbare soorten in combinatie met alcohol tot onaangename verschijnselen aanleiding kunnen geven.

Het meest sprekende voorbeeld is de kale inktzwam (Coprinus atramentarius). Jonge inktzwammen zijn goed eetbaar, en volgens kenners erg lekker. Wie kort voor, tijdens of na het eten ervan alcohol drinkt, krijgt te maken met "opvliegers", duizeligheid en hartkloppingen. Merkwaaardigerwijs vertoont de geschubde inktzwam dit verschijnsel niet.

Diverse soorten inktzwammen bevatten de stof coprine. Die grijpt in op het afbraakmechanisme van alcohol. Daardoor hoopt zich acetaldehyde op in het lichaam, en krijgt men te maken met vergiftiging door acetaldehyde. Precies dezelfde werking dus als de stof antabus (disulfiram) die gebruikt wordt om alcoholisten te beletten alcohol te drinken.

Neuroloog waarschuwt voor Alzheimergolf

Alzheimerspecialist dr. Ph. Scheltens, hoogleraar neurologie aan de Vrije Universiteit (VU) te Amsterdam, wil dat het nieuwe kabinet extra geld gaat uitgeven voor onderzoek en zorg met betrekking tot de ziekte van Alzheimer.

In 2002 schatte de Gezondheidsraad dat het aantal Alzheimerpatiënten in 2050 zou zijn verdubbeld tot 340.000 personen. Volgens Scheltens zal dat aantal tussen 2030 en 2035 reeds worden bereikt. Tien maanden geleden waarschuwde prof. Breteler van het Erasmus Medisch Centrum ook reeds voor een snellere toename van het aantal patiënten.

Scheltens noemt als oorzaken van de snellere toename enerzijds de toenemende vergrijzing en anderzijds de steeds nauwkeurigere diagnose-technieken. Bekend is dat verhoogde bloeddruk de kans om Alzheimer te krijgen flink vergroot. Prof. Breteler noemde een gezonde leefstijl als een middel om het begin van de ziekte jaren uit te stellen.

Enkele jaren geleden constateerden Finse onderzoekers onder leiding van prof. J. Rinne reeds dat frequent dronken zijn, het risico sterk vergroot. Eénmaal in de maand dronken gedurende een aantal jaren, zou de kans op het krijgen van de ziekte van Alzheimer verdrievoudigen. Terugdringen van de alcoholconsumptie, zal dus ook de ziekte van Alzheimer terugdringen.